

CONVOCATÒRIA: EXTRA JULIOL 2025	CONVOCATORIA: EXTRA JULIO 2025
ASSIGNATURA: GEOGRAFIA	ASIGNATURA: GEOGRAFÍA

CRITERIS DE CORRECCIÓ / CRITERIOS DE CORRECCIÓN

1. A partir de la imatge del Document 1:

a) Identifica el tipus de paisatge agrari representat en el Document 1.

Es correspon amb un paisatge agrari mediterrani litoral (fins a 0,5 punts).

b) Realitza un comentari que caracteritze els elements físics i antròpics que conformen aquest paisatge agrari.

En el comentari d'aquest paisatge agrari s'ha d'incidir en primer lloc en el predomini d'un relleu pla (0,25 punts). S'aprecia el posicionament d'un nucli de població central amb desenvolupament lineal aprofitant una via de comunicació, a més de la presència d'hàbitat dispers vinculat a les explotacions agrícoles (0,50 punts). Quant a les explotacions, les parcel·les són obertes i de dimensions reduïdes (0,50 punts). Predomini del minifundi, amb dedicació del sòl al cultiu intensiu de regadiu expressat en parcel·les d'horta a l'aire lliure i de cultiu arbori de fruiters, possiblement cítrics (0,75 punts).

Si s'aporta algun element més, com pot ser la presència d'una artèria fluvial al fons o l'absència de basses de reg, pot compensar deficiències observades en els apartats anteriors.

2. En el Document 2 es mostra el logotip de l'Agenda 2030 que representa els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) aprovats per l'ONU.

Respon a un dels dos apartats:

a) Les directrius mediambientals de la Unió Europea persegueixen l'objectiu d'aconseguir el desenvolupament sostenible. Explica en què consisteix aquest desenvolupament i les mesures necessàries per a aconseguir-lo.

L'estudiant/a ha d'explicar que el desenvolupament sostenible consisteix a aconseguir el desenvolupament econòmic, social i mediambiental actual sense posar en risc el desenvolupament de les futures generacions i la protecció del medi ambient. A través de l'Agenda 2030, la Unió Europea pretén dur a terme aquest desenvolupament construint economies modernes, dinàmiques i integradores, millorant el nivell de vida i reduint les desigualtats (fins 1,25 punts).

L'estudiant/a ha d'explicar que les mesures necessàries passen per una transició cap a una economia circular, el recurs a cicles de materials no tòxics, la protecció de la biodiversitat i els ecosistemes, la lluita contra el canvi climàtic, la sostenibilitat de l'agricultura i l'alimentació. També per uns sectors de l'energia, els edificis i la mobilitat hipocarbònics, segurs i sostenibles (fins 1,25 punts).

b) Explica què són els objectius de desenvolupament sostenible i quina és la situació d'Espanya respecte a aquests.

L'estudiant/a ha d'explicar que els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) són un compromís de les Nacions Unides (ONU) adoptat el 2015 amb un compromís de compliment per al 2030 (Agenda 2030). Els objectius pretenen erradicar la pobresa, protegir el planeta i assegurar la prosperitat de totes les persones com a part d'una nova agenda de desenvolupament sostenible. Els ODS es concreten en 17 objectius principals (fins

1,5 punts).

L'estudiant/a ha d'explicar que Espanya, com a país membre de l'ONU i de la Unió Europea, s'ha compromès en el compliment dels ODS. El grau de compliment dels objectius presenta una evolució molt dispar en funció de la voluntat política i de l'evolució econòmica. La posició d'Espanya en el conjunt mundial és destacada en el seu compliment, tot i que es detecten algunes carències en objectius com Canvi Climàtic (ODS 13) i Ecosistemes Terrestres (ODS 15) (fins 1 punt).

3. Respon a un dels dos apartats:

a) A partir del mapa de la xarxa d'alta velocitat del Document 3, explica l'estructura de la xarxa ferroviària espanyola i cita alguns exemples del procés de modernització.

Quant a l'estructura de la xarxa ferroviària, ha de citar que la seua responsabilitat recau tant en l'Estat (a través d'ADIF), com en les comunitats autònomes, i que existeixen tres xarxes ben diferenciades: la xarxa convencional, que inclou bona part de la xarxa secundària i de rodalies, la d'alta velocitat (reflectida en el mapa) i la de via estreta (0,75 punts). També ha d'esmentar que el trànsit és inferior a la mitjana europea, especialment en el transport de mercaderies, i que existeixen forts desequilibris territorials quant a l'accessibilitat, amb una evident centralització a la capital (0,75 punts).

Pel que fa als processos de modernització convé citar els plans d'infraestructures de transport, l'aposta destacada pel desenvolupament de la xarxa d'alta velocitat, la connexió amb altres països, el suport als corredors europeus, la millora de la xarxa de rodalies, l'augment dels trams de doble via, la progressiva substitució de l'ample de via ibèric per l'europeu... (fins a 1 punt).

b) Indica i explica les principals característiques i problemes del sistema espanyol de transport.

Entre les característiques i/o problemes que l'estudiant pot explicar hi ha el caràcter desfavorable del medi físic en bona part del nostre territori, més en el relleu que en el clima (0,5 punts); el caràcter radial del transport terrestre i fins i tot de l'aeri amb un excessiu pes de Madrid en la interconnexió territorial i la desigualtat territorial en l'accessibilitat i en la intensitat de trànsit (0,75 punts). Així mateix, pot explicar l'excessiva dependència del trànsit per carretera pel que fa al transport de mercaderies i fins i tot de passatgers (0,5 punts); el fort impacte que exerceix sobre el medi ambient en diferents formes (0,5 punts) o la necessitat d'una major interconnexió amb altres països (0,25 punts). En cas que se citen altres aspectes, com les propostes concretes de modernització que s'estan duent a terme, es pot arribar a compensar fins a 0,5 punts en les mancances anteriors.

4. Respon a un dels dos apartats:

a) Basant-te en el Document 4, enumera i descriu els usos de l'aigua predominants al context peninsular. On s'utilitza més aigua i per què? Cita almenys dues conques hidrogràfiques on es produeix un desequilibri entre els recursos disponibles i la demanda i explica'n les causes.

La major part del consum d'aigua a Espanya està relacionat amb l'**ús agrícola**. A molta distància de l'anterior, el segon ús més freqüent és l'**urbà**. El tercer correspon a l'**industrial** (1 punt).

Per norma general, es consumeix més aigua (en termes absoluts) allà on hi ha major disponibilitat de recursos hídrics, és a dir, a les grans conques peninsulars (especialment a Ebre, Duero, Guadalquivir) (0,25 punts). La major part d'aquest recursos s'utilitza per a regar cultius de gran extensió (0,25 punts).

Algunes conques en què es produeixen desequilibris són la conca mediterrània andalusa, la del Segura o la del Xúquer (0,5 punts). Es poden esmentar també les conques interiors de Catalunya, que als últims anys han experimentat fortes sequeres.

Els desequilibris estan relacionats amb una forta demanda concentrada al Mediterrani (derivada del consum agrari, industrial i/o turístic), i amb l'escassetat i irregularitat dels recursos hídrics (0,5 punts).

b) Enumera i explica els factors naturals que determinen la diversitat fluvial a Espanya.

Els factors que determinen la diversitat fluvial a Espanya són els següents:

- **El relleu i la topografia.** Influeixen en la organització de les conques hidrogràfiques. També en l'erosió

dels rius, que augmenta amb la inclinació del terreny (0,75 punts).

- **El rocam.** Segons siga més o menys permeable, determina l'escolament, és a dir, la circulació superficial o subterrània de l'aigua. La seua duresa contribueix a una major o menor erosió (0,5 punts).
- **El clima.** Les precipitacions determinen el cabal dels rius i les seues variacions anuals. Les temperatures influeixen en la major o menor evaporació de l'aigua (0,75 punts).
- **La vegetació.** Minva l'evaporació, redueix l'erosió i disminueix el risc d'inundació (0,5 punts).

Altres factors ben argumentats poden suplir possibles carències.

1. A partir de la imagen del Documento 1:

a) Identifica el tipo de paisaje agrario representado.

Se corresponde con un paisaje agrario mediterráneo litoral (hasta 0,5 puntos).

b) Realiza un comentario que caracterice los elementos físicos y antrópicos que conforman este paisaje agrario.

En el comentario de este paisaje agrario se tiene que incidir en primer lugar en el predominio de un relieve llano (0,25 puntos). Se aprecia el posicionamiento de un núcleo de población central con desarrollo lineal aprovechando una vía de comunicación, además de la presencia de hábitat disperso vinculado a las explotaciones agrícolas (0,50 puntos). En cuanto a las explotaciones, las parcelas son abiertas y de dimensiones reducidas (0,50 puntos). Predominio del minifundio, dedicándose el uso del suelo al cultivo intensivo de regadío expresado en parcelas dedicadas a la huerta al aire libre y al cultivo arbóreo de frutales, posiblemente cítricos (0,75 puntos).

Si se aporta algún elemento más como puede ser la presencia de una arteria fluvial al fondo o la ausencia de balsas de riego, puede compensar deficiencias observadas en los apartados anteriores.

2. En el Documento 2 se muestra el logotipo de la Agenda 2030 que representa los Objetivos de Desarrollo Sostenible (ODS) aprobados por la ONU.

Responde a uno de los dos apartados:

a) Las directrices medioambientales de la Unión Europea persiguen el objetivo de conseguir el "Desarrollo sostenible". Explica en qué consiste este desarrollo y las medidas necesarias para conseguirlo.

El/la estudiante debe explicar que el desarrollo sostenible consiste en conseguir el desarrollo económico, social y medioambiental actual sin poner en riesgo el desarrollo de las futuras generaciones y la protección del medio ambiente. A través de la Agenda 2030 la Unión Europea pretende llevar a cabo este desarrollo construyendo economías modernas, dinámicas e integradoras, mejorando el nivel de vida y reduciendo las desigualdades (hasta 1,25 puntos).

El/la estudiante debe explicar que las medidas necesarias pasarían por una transición hacia una economía circular, el recurso a ciclos de materiales no tóxicos, la protección de la biodiversidad y los ecosistemas, la lucha contra el cambio climático, la sostenibilidad de la agricultura y la alimentación. También por unos sectores de la energía, los edificios y la movilidad hipocarbónicos, seguros y sostenibles (hasta 1,25 puntos).

b) Explica qué son los Objetivos de Desarrollo Sostenible y cuál es la situación de España respecto a estos.

El/la estudiante debe explicar que los Objetivos de Desarrollo Sostenible (ODS) son un compromiso de las Naciones Unidas (ONU) adoptado en 2015 con un compromiso de cumplimiento para 2030 (Agenda 2030). Los objetivos pretenden erradicar la pobreza, proteger el planeta y asegurar la prosperidad de todas las personas como parte de una nueva agenda de desarrollo sostenible. Los ODS se concretan en 17 objetivos principales (hasta 1,5 puntos).

El/la estudiante/a debe explicar que España, como país miembro de la ONU y de la Unión Europea se ha comprometido en el cumplimiento de los ODS. El grado de cumplimiento de los objetivos presenta una evolución muy dispar en función de la voluntad política y de la evolución económica. La posición de España en el conjunto mundial es destacada en su cumplimiento, aunque se detectan algunas carencias en objetivos como

3. Responde a uno de los dos apartados:

a) A partir del mapa de la red de alta velocidad del Documento 3, explica la estructura de la red ferroviaria española y cita algunos ejemplos del proceso de modernización.

En cuanto a la estructura de la red ferroviaria deberá citar que su responsabilidad recae tanto en el Estado (a través de ADIF), como en las comunidades autónomas, y que existen tres redes bien diferenciadas: la red convencional, que incluye buena parte de la red secundaria y de cercanías, la de alta velocidad (reflejada en el mapa) y la de vía estrecha (0,75 puntos). También deberá citar que su tráfico es inferior a la media europea, especialmente en el transporte de mercancías, y que existen fuertes desequilibrios territoriales en cuanto a su accesibilidad, con una evidente centralización en la capital (0,75 puntos).

En cuanto a los procesos de modernización conviene citar los planes de infraestructuras de transporte, la apuesta destacada por el desarrollo de la red de alta velocidad, la conexión con otros países, el apoyo a los corredores europeos, la mejora de la red de cercanías, el aumento de los tramos de doble vía, la progresiva sustitución del ancho de vía ibérico por el europeo... (hasta 1 punto).

b) Indica y explica las principales características y problemas del sistema español de transporte.

Entre las características y/o problemas que el/la estudiante puede explicar está el carácter desfavorable del medio físico en buena parte de nuestro territorio, más en el relieve que en el clima (0,5 puntos); el carácter radial del transporte terrestre e incluso del aéreo con un excesivo peso de Madrid en la interconexión territorial y la desigualdad territorial en la accesibilidad y en la intensidad de tráfico (0,75 puntos). Así mismo puede explicar la excesiva dependencia del tráfico por carretera en cuanto al transporte de mercancías e incluso de pasajeros (0,5 puntos); el fuerte impacto que ejerce sobre el medio ambiente en distintas formas (0,5 puntos) o la necesidad de una mayor interconexión con otros países (0,25 puntos). En caso de que se citen otros aspectos, como las propuestas concretas de modernización que se están llevando a cabo, se podrá llegar a compensar hasta 0,5 puntos en las carencias anteriores.

4. Responde a uno de los dos apartados:

a) Basándote en el Documento 4, enumera y describe los usos del agua predominantes en el contexto peninsular. ¿Dónde se utiliza más agua y por qué? Cita al menos dos cuencas hidrográficas donde se produzca un desequilibrio entre los recursos disponibles y la demanda y explica las causas.

La mayor parte del consumo de agua en España está relacionada con **el uso agrícola**. A mucha distancia del anterior, el segundo uso más frecuente es **el urbano**. El tercero corresponde **al industrial** (1 punto).

Por norma general se consume más agua (en términos absolutos) allí donde hay mayor disponibilidad de recursos hídricos, es decir, en las grandes cuencas peninsulares (especialmente en Ebro, Duero, Guadalquivir) (0,25 puntos). La mayor parte de estos recursos se utiliza para regar cultivos de gran extensión (0,25 puntos).

Algunas cuencas donde se producen desequilibrios son la cuenca mediterránea andaluza, la del Segura o la del Júcar (0,5 puntos). Se pueden mencionar también las cuencas interiores de Cataluña, que en los últimos años han experimentado fuertes sequías.

Los desequilibrios están relacionados con una fuerte demanda concentrada en el Mediterráneo (derivada del consumo agrario, industrial y/o turístico), y con la escasez e irregularidad de los recursos hídricos (0,5 puntos).

b) Enumera y explica los factores naturales que determinan la diversidad fluvial en España.

Los factores que determinan la diversidad fluvial de España son los siguientes:

- **El relieve y la topografía.** Influyen en la organización de las cuencas hidrográficas. También en la erosión de los ríos, que aumenta con la inclinación del terreno (0,75 puntos).
- **El roquedo.** Según sea más o menos permeable, determina la escorrentía, es decir, la circulación

superficial o subterránea del agua. Su dureza contribuye a una mayor o menor erosión (0,5 puntos).

- **El clima.** Las precipitaciones determinan el caudal de los ríos y sus variaciones anuales. Las temperaturas influyen en la mayor o menor evaporación del agua (0,75 puntos).
- **La vegetación.** Reduce la evaporación, reduce la erosión y disminuye el riesgo de inundación (0,5 puntos).

Otros factores bien argumentados pueden suplir posibles carencias.